

Veľká epická próza – druhy románu – test

Martin Kukučín - Dom v stráni

1. Zadefte postavy do spoločenských tried:

Mate Berac, Šora Anzula, Zandome, Šor Niko, Katica, Dorica, Paško
a) zemania a statkári

7b

b) sedliaci/ težaci

c) veľkopodnikatelia

2. Načrtnite stručne dejovú líniu románu v 5 základných etapách.

10b

1)

2)

3)

4)

5)

3. Charakterizujte postavy Mateho Beraca a šory Anzuly ako aj ich vzťah k ich deťom podľa ukážky. **8b**

Šora Anzula skočila, z oka jej šibe plameň, v tvári jej horí rumenec. Každá výčitka rozvažitého težaka šibe ju st'a korbáč do živého. Chcela by ho zahriaknut' okríknut' hlasom, pred ktorým sa trasie čeliadka. No odhodlanost', energia je nalomená... Zato jej ustavične zvučí v duši: „Ty si vina — ty si vina! Ty si nestavala hrádze — ty si popúšťala sebevôľu... Ty si vina: že sa nejdeš miešať do istých záležitostí. Miesto pokarhania, ty si sa tajne tešíš: lichotilo hrdostí twojej, že synovi žiadna neodolie... Ty si vina, ty si vina...“ ...

„A prečo ty tak hovoríš — prečo!“ vykríkla ona v slzách; „ty, ku ktorému som prišla s úmyslom, že prijemem tvoju dcéru do svojho domu? Či som nie dosť nešťastná, že sa musím odriect' svojich najmilších snov? Či neobetujem kvôli tvojej dcére tú, ktorú som mu odchovávala? Či nevidíš, že je i moje srdce ranené?“

„Ach, odpustte!“ zvolal Mate, „ja viem, že som nehoden. Ale zato nebanujem, nie; pravdu som riekol — svätú pravdu. Musel som to rieciť ja na tomto mieste, a neodvolám ani slova: pravda je trpká, ale každý liek je horký. Nie som hoden takej cti, ani ju prijať nemôžem. Vy mu rozložte, vysvetlite, ako matka — ona je moja ozdoba, moja potecha. Ak ju zničí, horší budem od žobráka: žobrák môže sa ukázať svetu na oči — ja by sa prepadol od hanby.“

Mate Berac

Šora Anzula

4. Prečo klasifikujeme tento román ako spoločenský?

2b

Jozef Cíger-Hronský – Jozef Mak

5. Prečo nazval Hronský svoju postavu Jozef Mak? Vysvetlite symboliku mien.

2b

Jozef

Mak

6. Aký typ človeka predstavuje postava Jozefa Maka? Dokumentujte na ukážke.

4b

Jozef Mak, obyčajný človek, milión, ktorého nečaká na svete nik a nik ho spomínať nebude, keď sa zo života vráti.

Jozef Mak: milión. Čo sa spomína len ako l'udstvo, a nikdy nie ako človek. ...

... Nuž nemôžeš ty len tak zmiznúť, Jozef Mak. Obyčajný človek si a obyčajný človek musí zachovať veľký zákon sveta: Musí v druhej múdrej tridsiatke žať, čo v prvej nemúdrej tridsiatke sial. Hoci kto ti uverí, že je to smiešny poriadok, ale nepomôže ti nik, lebo zákon je zákon. ...

Trp, Jozef Mak.

Človek-milión si, nuž vydržíš všetko, keďže nie je pravda, že najtvrdší je kameň, najmocnejšia je ocel, ale pravda je, že najviac vydrží na svete obyčajný Jozef Mak.

7. Porovnajte vzťah Maka k Jule a k Maruši. Čo spôsobil nedostatok komunikácie pri týchto vzťahoch? 5b

Mak a Jula

Mak a Maruša

Nedostatok komunikácie:

8. Vysvetlite, čo znamená inovať, uvedťte synonymum. Prečo využil motív inovati pri opise Julinej smrti?

2b + 2b

Potom v pondelok prišla inovať. ...

Inovať nesadla ani na smreky, ani na vŕby, neprišla o polnoci, ako chodieva, prišla za bieleho dňa a sadla iba na Makovu chalupu.

Ba ani tam sa nerozprestrela po celej chalupe, nie po streche, nie na prahu, nie po celej chyži, iba na Julinu tvár sadla.

Na celo, na privreté oči, na biele pery.

Na Julin biely úsmev.

Hej, Jula sa usmievala i potom, keď bola mŕtva.

Inovať	význam	synonymum

Erich Maria Remarque – Na západe nič nové

9. Ako spolu súvisia mená Erich Maria Remarque a Erich Paul Remark? 1b
10. Prečo nazval Remarque svoj román práve Na západe nič nové? 1b
11. Pod vplyvom čoho a koho sa Paul Bäumer a jeho spolužiaci dostávajú na front? 2b
12. Čo si uvedomuje Paul Bäumer pri pohľade na mŕtveho francúzskeho vojaka, ktorého vlastnoručne zabíja a s ktorým musí v kráteri strávit niekoľko hodín? Prerozprávajte myšlienky vlastnými slovami. 4b
- "Mlčanie sa vlečie. Hovorím a musím hovoriť. Preto sa mu prihováram: „Kamarát, nechcel som ťa zabít. Keby si sem skočil ešte raz, neurobil by som to, ak by si bol aj ty rozumný. Ale predtým si bol pre mňa iba myšienkou, kombináciou, čo žila v mojom mozgu a vyvolala rozhodnutie — zaklal som túto kombináciu. Teraz však vidím, že si človek ako ja. Myslel som na tvoje ručné granáty, na tvoj bodák a na tvoje zbrane — teraz vidím tvoju ženu a tvoju tvár a to, čo máme spoločné. Odpust' mi, kamarát! Vidíme to vždy príliš neskoro. Prečo nám vždy nepriživukujú, že ste tak isto ako my úbohí psi, že vaše matky sa tak isto strachujú ako naše a že máme rovnaký strach pred smrťou a rovnaké zomieranie a rovnakú bolest. Odpust' mi, kamarát. Ako si mohol byť mojím nepriateľom? Keby sme odhodili tieto zbrane a tieto uniformy, mohol by si byť tak isto mojím bratom ako Kat a Albert. Vezmi si mojich dvadsať rokov, kamarát, a vstaň — zober si viac, lebo neviem, lebo neviem, čo si s nimi počнем.“"
13. Ktorý z citátov najlepšie vystihuje pojem „stratená generácia“? 2b
- A. Vojenský výcvik trval desať týždňov a za tento čas nás pretvorili dôkladnejšie ako za desať rokov, čo sme chodili do školy. Učili nás, že vyleštený gombík je dôležitejší ako štyri zväzky Schopenhauera.
- B. Ešte sme nezapustili korene. Vojna nás odplavila. Pre ostatných, starších, je vojna prerušením, môžu myslieť na to, čo bude potom. Ale nás zachvátila a nevieme, ako sa to skončí.
- C. Kantorek nám na hodinách telocviku tak dlho rečnil, až naša trieda do jedného vybraťa pod jeho vedením na okresné veliteľstvo a prihlásila na front.
- D. Stali sa z nás nebezpečné zvery. Nebojujeme, bránime sa pred zničením. Granáty nehádzame do ľudí, na to vôbec nemyslíme, to sa s rukami a prilbami ženie za nami smrť, po troch týždňoch sa proti nej brániť.

14. Hlavný hrdina Paul Bäumer 2b
- a) unikol granátom na fronte, no nedokázal sa spamätať z otrasných zážitkov.
- b) dezertoval, lebo sa odmietol ďalej zúčastňovať na absurdite zabijania.
- c) padol pred koncom vojny, v tichý deň bez bojov, náhodne, nezmyselne.
- d) padol počas neúspešného pokusu zachrániť svojho raneného priateľa.

15. Aké dva kompozičné postupy boli použité v románe? 2b
1) 2)
16. Kto je rozprávačom príbehu a prečo autor využil 1.os. sg? 2b

17. Záver románu je: 2b
- a) tragickej – hlavný hrdina a jeho priateľka zomierajú v ruinách kostola.
- b) tragickej – hlavný hrdina prežije, ale prichádza o ilúzie a nevie si nájsť svoje miesto v spoločnosti.
- c) paradoxný - hlavný hrdina zomiera, ale smrť je pre neho vlastne vykúpením.
- d) optimistický - hlavný hrdina prežije a rozhodne sa angažovať v boji za ľudské práva.

Σ6ob